

טיוטה לדיון בוועדת הכנסת - הצעת חוק מטעם הוועדה

הצעת חוק-יסוד : הכנסת (תיקון – זימון לוועדות הכנסת)

1. תיקון סעיף 21 בחוק-יסוד : הכנסת¹, בסעיף 21(ב) -
- (1) במקום הרישה המסתיימת במילים "בחברה ממשלתית," יבוא "ועדה מוועדות הכנסת רשאית, במסגרת מילוי תפקידיה, לזמן נושא משרה או ממלא תפקיד בשירות המדינה, ברשות מקומית, בתאגיד שהוקם בחוק או בגוף אחר, ציבורי או פרטי, שייקבע בחוק,";
- (2) במקום הסיפה המתחילה במילים "הזימון ייעשה באמצעות השר" יבוא "הוראות בדבר זימון, התייצבות ומסירת מידע ייקבעו בחוק או בתקנון הכנסת."
2. תיקון חוק הכנסת בחוק הכנסת, התשנ"ד-1994², אחרי סעיף 3 יבוא :
- "זימון לוועדות 3א. (א) סמכויות הזימון לפי סעיף 21(ב) לחוק-יסוד : הכנסת יהיו מוקנות לוועדה מוועדות הכנסת במסגרת מילוי תפקידיהן לגבי הגופים המפורטים להלן, בנוסף לגופים המנויים באותו סעיף קטן :

¹ ס"ח התשי"ח, עמ' 69.
² ס"ח התשנ"ד, עמ' 140.

(1) מועצה דתית, חברה ממשלתית, תאגיד עירוני, מוסד להשכלה גבוהה שהמדינה משתתפת בתקציבו, גוף מבוקר כהגדרתו בסעיף 9 לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב]⁴³;

[חדש]

(2) חברה ציבורית, חברה לתועלת הציבור, עמותה ואגודה שיתופית והכול, לפי העניין, לגבי נושא משרה כהגדרתו בחוק החברות, התשנ"ט-1999 או בחוק העמותות, התש"ם-1980, ופקיד כהגדרתו בפקודת האגודות השיתופיות⁵.

[הוראה זו קבועה כיום
בחוק היסוד ומוצע
להעבירה לחוק]

(ב) זימון לוועדה מוועדות הכנסת כאמור בסעיף 21(ב) לחוק-יסוד: הכנסת ייעשה באמצעות השר הנוגע בדבר (בסעיף זה - השר) או בידיעתו, ולגבי מי שאינו בשירות המדינה - באמצעות ראש הגוף שהמוזמן פועל בשירותו (בסעיף זה - ראש הגוף) או בידיעתו, ויצוין בו הנושא שידון בוועדה.

³ ס"ח התשי"ח, עמ' 92.

⁴

גוף מבוקר 9. ואלה הגופים (בחוק זה - גוף מבוקר), אשר יעמדו לבקרתו של המבקר:

- (1) כל משרד ממשלתי;
 - (2) כל מפעל או מוסד של המדינה;
 - (3) כל אדם או גוף המחזיק, שלא לפי חוזה, ברכוש המדינה או המנהל אותו או המפקח עליו מטעם המדינה;
 - (4) כל רשות מקומית;
 - (5) כל חברה ממשלתית, כהגדרתה בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 (להלן - חוק החברות הממשלתיות) וכן כל מפעל, מוסד, קרן או גוף אחר, שהממשלה משתתפת בהנהלתם;
 - (6) כל אדם, מפעל, מוסד, קרן או גוף אחר, שיועמדו לבקורת על פי חוק, על פי החלטת הכנסת או על פי הסכם ביניהם ובין הממשלה;
 - (7) כל חברת בת ממשלתית, כהגדרתה בחוק החברות הממשלתיות, וכן כל מפעל, מוסד, קרן או גוף אחר, שאחד הגופים המנויים בפסקאות (2), (4), (5) ו-(6) משתתפים בהנהלתם, אולם הבקורת על גוף כזה לא תופעל, אלא אם הועדה או המבקר החליטו על כך ובמידה שהחליטו;
 - (8) כל מפעל, מוסד, קרן או גוף אחר הנתמכים, במישרין או בעקיפין, על ידי הממשלה או על ידי אחד הגופים המנויים בפסקאות (2), (4), (5) ו-(6) בדרך הקצבה, ערבות וכיוצא באלה; אולם הבקורת על גוף כזה לא תופעל, אלא אם הועדה או המבקר החליטו על כך ובמידה שהחליטו;
 - (9) כל ארגון עובדים כולל, וכל מפעל, מוסד, קרן או גוף אחר שארגון עובדים כאמור משתתף בהנהלתם, ובלבד שהביקורת לא תופעל על פעילותם כאיגוד מקצועי; ואולם הביקורת על גוף כאמור לא תופעל אלא אם כן החליט על כך המבקר ובמידה שהחליט ובכפוף לאמנות בינלאומיות שמדינת ישראל צד להן; החליט המבקר להפעיל את הביקורת כאמור, יהיו למבקר כל הסמכויות שהוקנו לו לגבי גוף מבוקר אף לגבי פעילותו של ארגון עובדים כולל, מפעל, מוסד, קרן או גוף כאמור, כאיגוד מקצועי, ובלבד שהמבקר סבור כי הדבר דרוש לצורכי הביקורת על פעילות אחרת שלהם; לענין פסקה זו -
- "פעילות כאיגוד מקצועי" - ייצוג עובדים לשם קידום, מימוש או הגנת זכויותיהם כעובדים; "ארגון עובדים כולל" - ארגון עובדים ארצי, הפועל כאיגוד מקצועי ביותר מענף עבודה אחד;

⁵ סעיף 1 לחוק החברות, התשנ"ט-1999: "נושא משרה" - מנהל כללי, מנהל עסקים ראשי, משנה למנהל כללי, סגן מנהל כללי, כל ממלא תפקיד כאמור בחברה אף אם תוארו שונה, וכן דירקטור, או מנהל הכפוף במישרין למנהל הכללי. "נושא משרה" - חבר ועד העמותה, המנהל הכללי של העמותה, משנה למנהל הכללי, סגן המנהל הכללי, כל מנהל הכפוף במישרין למנהל הכללי וכל ממלא תפקיד כאמור בעמותה אף אם תוארו שונה. "פקיד" - כולל נשיא, יושב ראש, מזכיר, גזבר, מנהל, מנהל עסקים, חבר הוועד, או אדם אחר המורשה לפי תקנות האגודה ליתן הוראות בנוגע לעסקים."

[הוראה זו קבועה כיום
בחוק היסוד ומוצע
להעבירה לחוק]

(ג) השר או ראש הגוף רשאי להודיע לוועדה כי הוא עצמו יופיע במקום מי שזומן, ויראו בהודעתו כאילו הוא שזומן לוועדה.

[הוראה דומה קבועה
בסעיף 18א(ב) לחוק
מבקר המדינה, שם
נקבע כי הדרישה
תומצא לפחות 10 ימים
מראש]

(ד) (1) מי שזומן לפי סעיף זה ולא הופיע בפני הוועדה, רשאית הוועדה, ברוב חבריה, לדרוש ממנו להתייצב, בזימון שייעשה לפי סעיף קטן (ב), לפחות שבועיים לפני המועד שנקבע לדיון בוועדה (בסעיף זה - דרישה להתייצב); הדרישה להתייצב תהיה בכתב וחתומה בידי יושב ראש הוועדה.

(2) לא תימסר דרישה להתייצב למי שזומן לפי סעיף קטן (א)(2) אלא באישור בכתב של יושב ראש הכנסת.

[הוראה דומה קבועה
בסעיף 18א(ד) לחוק
מבקר המדינה]

(ה) מי שקיבל דרישה להתייצב, לא עשה כן ולא הראה טעם צודק לכך, דינו - קנס.

[הוראות בעניין זה
קבועות בסעיפים 123
ו-124 לתקנון]

(ו) מי שזומן או קיבל דרישה להתייצב לפי סעיף זה, למעט סעיף קטן (א)(2), ימסור לוועדה מידע ומסמכים כפי שתקבע הוועדה, בכפוף להוראות סעיף 21(ב) לחוק-יסוד: הכנסת וכפי שייקבע בתקנון הכנסת.

[הוראה זו קבועה
בסעיף 18א(ה) לחוק
מבקר המדינה]

(ז) לא יזומן לוועדה מועדות הכנסת לפי סעיף זה כל אחד מאלה -

(1) נשיא המדינה;

(2) יושב ראש הכנסת;

(3) בעל משרה שיפוטית, בענין של שפיטה.

(ח) הוראות סעיף זה אינן באות לגרוע מהוראות סעיף 18א לחוק מבקר המדינה."

** בתקנון הכנסת תתווסף הוראה שלפיה מי שזומן לפי סעיף 3א לחוק הכנסת לכמה ועדות באותו עניין במועדים סמוכים, יהיה רשאי לפנות לוועדת הכנסת אשר תוכל להחליט כי אינו חייב להתייצב לדיון ותודיע על כך לוועדה.

דברי הסבר

סעיף 1:

סעיף 21 לחוק-יסוד: הכנסת (להלן - חוק היסוד), שכותרתו "ועדות", מסמיך את ועדות הכנסת לזמן נושאי משרה ולחייבם למסור מידע, וזו לשונו:

"(א) הכנסת תבחר מבין חבריה ועדות קבועות, והיא רשאית לבחור מבין חבריה גם ועדות לעניינים מסוימים; תפקידי הועדות, סמכויותיהן וסדרי עבודתן, במידה שלא נקבעו בחוק, ייקבעו בתקנון.

(ב) בתקנון ניתן לקבוע הוראות בדבר סמכותן של הועדות לזמן נושא משרה או ממלא תפקיד בשירות המדינה, ברשות מקומית, במועצה דתית, בתאגיד שהוקם בחוק או בחברה ממשלתית, ולחייבו למסור מידע שבידו על פעילות הגוף שבו הוא מכהן, זולת אם יש בגילוי משום פגיעה בחוק, בחובה מקצועית או בחובת אמונים שהוא חב בה על פי דין, וכן שיובטחו לו הזכויות של עד בבית המשפט; הזימון ייעשה באמצעות השר הנוגע בדבר או בידיעתו, ובמי שאינו בשירות המדינה - באמצעות ראש הגוף שהמוזמן פועל בשירותו; ואולם רשאי השר הממונה או ראש הגוף שהמוזמן פועל בשירותו, להודיע לוועדה כי הוא עצמו יופיע במקום מי שזומן."

מוצע לתקן את סעיף 21(ב) לחוק היסוד, ולקבוע כי ועדה תהיה רשאית לזמן נושא משרה או ממלא תפקיד בשירות המדינה, ברשות מקומית, בתאגיד שהוקם בחוק וכן בגופים שייקבעו בחוק (פסקה 1) המוצעת); עוד מוצע (בפסקה 2), שהסמכות המהותית בדבר הזימון לוועדות ובדבר החובה למסור מידע תישאר בחוק היסוד, אך ההוראות המפורטות בדבר זימון והתייצבות ייקבעו בחוק הכנסת, התשנ"ד-1994 (להלן - חוק הכנסת).

סעיף 2:

מוצע לתקן את חוק הכנסת ולקבוע בסעיף 3א שיווסף לחוק, כי ועדה תהא רשאית לזמן, בנוסף לאמור בחוק היסוד, נושא משרה או ממלא תפקיד במועצה דתית ובחברה ממשלתית, גופים המנויים כיום בחוק היסוד, וכן בתאגיד עירוני ובגוף שהועמד על פי חוק לביקורתו של מבקר המדינה, גופים שאינם מנויים בחוק היסוד.

נוסף על כך, תוכל ועדה לזמן נושא משרה או ממלא תפקיד גם בעמותה, חברה לתועלת הציבור, חברה ציבורית ואגודה שיתופית. מוזמנים אלה יחויבו להתייצב בוועדה אך לא יחויבו למסור לה מידע. מוצע לקבוע בחוק הכנסת הוראות דומות לאלה שמוצע למחוק מחוק היסוד, ולפיהן הזימון ייעשה באמצעות השר או ראש הגוף שהמוזמן פועל בשירותו, או בידיעתו, והשר או ראש הגוף, לפי הענין, יוכל להודיע כי הוא יתייצב בפני הוועדה במקום מי שהוזמן.

ההצעה מעניקה לכל הוועדות סמכות, הדומה לסמכות הקיימת היום בידי הוועדה לענייני ביקורת המדינה לפי סעיף 18 לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב], לדרוש בכתב ממי שזומן לוועדה ולא התייצב, לעשות כן; לעניין נציג של חברה או עמותה שהוזמן להתייצב כאמור, דרישה להתייצב תימסר רק לאחר קבלת אישורו של יושב ראש הכנסת. אי התייצבות לאחר קבלת דרישה להתייצב, ללא הצדקה, תהווה עבירה שעונשה קנס.

בנוסף קובעת ההצעה, בדומה לקבוע בחוק מבקר המדינה, כי נשיא המדינה, יושב ראש הכנסת וכן נושא משרה שיפוטית בעניין של שפיטה, לא יידרשו להתייצב בפני ועדה של הכנסת.

ועדות 21. (א) הכנסת תבחר מבין חבריה ועדות קבועות, והיא רשאית לבחור מבין חבריה גם ועדות לעניינים מסויימים; תפקידי הועדות, סמכויותיהן וסדרי עבודתן, במידה שלא נקבעו בחוק, ייקבעו בתקנון.

(ב) ~~בתקנון ניתן לקבוע הוראות בדבר סמכותן של הועדות לזמן נושא משרה או ממלא תפקיד בשירות המדינה, ברשות מקומית, במועצה דתית, בתאגיד שהוקם בחוק או בחברה ממשלתית, ועדה מועדות הכנסת רשאית, במסגרת מילוי תפקידיה, לזמן נושא משרה או ממלא תפקיד בשירות המדינה, ברשות מקומית, בתאגיד שהוקם בחוק או בגוף אחר, ציבורי או פרטי, שייקבע בחוק, ולחייבו למסור מידע שבידו על פעילות הגוף שבו הוא מכהן, זולת אם יש בגילוי משום פגיעה בחוק, בחובה מקצועית או בחובת אמונים שהוא חב בה על פי דין, וכן שיובטחו לו הזכויות של עד בבית המשפט; ~~הזימון ייעשה באמצעות השר הנוגע בדבר או בידיעתו, ובמי שאינו בשירות המדינה – באמצעות ראש הגוף שהמוזמן פועל בשירותו, ואולם רשאי השר הממונה או ראש הגוף שהמוזמן פועל בשירותו, להודיע לוועדה כי הוא עצמו יופיע במקום מי שזומן. הוראות בדבר זימון, התייצבות ומסירת מידע ייקבעו בחוק או בתקנון הכנסת.~~~~